

Eesti Keskkonnaühenduste Koda

Rahandusministeeriumile

Teie: 16.05.2020 nr 1.1-10/3646-1

Meie: 01.06.2020 nr 1-5/20/2731

Vabariigi Valitsuse korralduse „Suure väina püsiühenduse ja selle toimimiseks vajaliku taristu riigi eriplaneeringu ning keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ eelnõust

Täname võimaluse eest riigi eriplaneeringu ja selle KSH algatamise korralduse eelnõu materjalidega tutvuda ning arvamust avaldada.

Nagu ka oma eelmises kirjas (22.04.2020 nr 1-5/20/2653), millele on viidatud ka algatamise korralduse eelnõu seletuskirjas, juhime taas tähelepanu asjaolule, et looduskaitsele ei ole olukord võrreldes 2012. aastaga, mil valitsus arutas „Sõitjate ja veoste üle Suure väina veo perspektiivse korraldamise kava“ heakskiitmist, olulisel määral muutunud. See tähendab seda, et silla rajamine mandri ja Muhu saare vahele ei saa olla aktsepteeritav lahendus ei linnustiku ega mereimetajate kaitse seisukohast.

Nagu oleme viidanud ka oma 28.03.2012 Vabariigi Valitsusele saadetud märgukirjas (kiri nr 1-2/1823, leitav [siit](#)), ei ole tehtud uuringud ega keskkonnamõjude hindamine kõrvaldanud teaduslikult põhjendatud kahtlust selle kohta, et erinevad sillaalternatiivid ei oma märkimisväärseid negatiivseid mõjusid Natura 2000 võrgustikku kuuluvatele Väinamere linnualale ja Väinamere loodusalale. Sarnastele järeldustele on jõutud ka Saare maakonnaplaneeringu 2030+ alusuuringute hulgas koostatud Hendrikson&Ko töös “Suure väina püsiühenduse mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele. Hindamine maakonnaplaneeringu koostamise algetapis”. Nimetatud töös kaaluti nii silla kui tunneli rajamist ning nende kõrval ka parandatud praamiliiklust. Hindamine läbis esimese, eelhindamise etapi, mille tulemusel jõuti järeldusele, et kahest kaalutud püsiühenduse variandist on “realistlikum ja eelistatavam tunneli variant, mille realiseerimisega on välistatud negatiivse mõju tekkimine Väinamere linnualale ja suure tõenäosusega ka loodusalale” (lk 74). Kõige minimaalsema mõjuga Natura väärtustele leiti aga olevat parandatud praamiühendus. Lisaks nendivad töö autorid kokkuvõtteks, et “teadaoleva info valguses on ebarealistlik, et silla alternatiivse lahenduse puhul jõuaksid liigiekspersed praegusest muule järeldusele ja välistaksid kahtlused negatiivse mõju avaldumise osas kaitstavale liigile” (lk 75), so. viigerhüljestele. Viidatud töö on leitav [siit](#).

Seega puudub alus arvata, et praegu uusi uuringuid läbi viies, keskkonnamõju hinnates ning ka Natura hindamist kohaldades oleks võimalik jõuda varasemast erinevate järeldusteni. Toonased uuringute andmed on küll vananenud ega ole enam uue hindamise jaoks

piisavad, kuid sild kui objekt on jätkuvalt ohuteguriks nii lindude kui viiherhüljeste jaoks. Seetõttu leiame, et Vabariigi Valitsusel ei ole jätkuvalt võimalik, tulenevalt keskkonnamõtjude hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 45 lõikest 2 ning selle aluseks olevast EL õigusest teha strateegilist valikut mõne sillavariandi kasuks. Täpsem õiguslik põhjendus on leitav ülal viidatud märgukirjast.

Ka Riigikohus on teinud mitu otsust, mis toovad esile Natura väärtuste säilimise olulisuse. 19.05.2020 tühistas Riigikohus osaliselt Rail Balticu raudteetrassi asukohavaliku Pärnu maakonnaplaneeringu, põhjuseks ebapiisav Natura hindamine. Oma otsuses rõhutas Riigikohus, et juba pelgalt kahtluse korral, et projekt võib kahjustada Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärke, tuleb läbi viia teaduslikele tõenditele põhinev ja põhjalik Natura hindamine. 08.08.2018 tühistas Riigikohus Hiiu mereplaneeringu kehtestamise korralduse tuuleenergia tootmise alade osas, põhjenduseks vajalike uuringute tegemata jätmine, keskkonnamõtjude ebapiisav hindamine ning Natura mõtjude hindamata jätmine.

Käesoleval juhul, st mandri ja Muhu saare vahelise püsiühenduse kavandamisel on teaduslikud uuringud ja keskkonnamõtjude hindamine juba läbi viidud ning jõutud selle põhjal järeldusele, et olulise negatiivse mõtjude avaldumist ei ole sillavariantide puhul võimalik välistada. Nagu eelpool väljendasime, puudub alus arvata, et uue hindamise tulemused võiksid varasemast erineda.

Riigi eriplaneeringu algatamise korralduse eelnõu punktis 2 on sõnastatud, et “algatamise eesmärk on kavandada püsiühendus (sild või tunnel) üle Suure väina mandrilt Muhu saarele. Püsiühendus on riigile kuuluv tee (riigimaantee).” **Lähtudes eelpool toodud põhjendustest, teeme ettepaneku muuta korralduse eelnõu p2 sõnastust ning sellest tulenevalt ka lähenemist kogu juurdekuuluv materjalis järgnevalt:**

“algatamise eesmärk on kavandada püsiühendus (tunnel) Suure väina alt mandrilt Muhu saarele. Püsiühendus on riigile kuuluv tee (riigimaantee).”

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Laura Uibopuu

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator